

سیاست چیست؟

پیشگفتار	۷
مقدمه	۹

بخش اول: سیاست چیست؟ ۱۱

۱۱. فصل اول: مفاهیم و کلیات. ۱۲. تعریف سیاست. ۱۳. تعریف لغوی سیاست.
 ۱۳. تعریف اصطلاحی سیاست. ۱۴. دیدگاه اندیشمندان غربی در مورد سیاست.
 ۱۶. دیدگاه اندیشمندان اسلامی در مورد سیاست. ۱۶. امام علی (ع). ۱۷. امام
 خمینی (ع). ۱۸. ابوالاعلی مودودی. ۱۸. فارابی. ۱۹. علامه محمدتقی
 جعفری. ۲۰. جمع‌بندی. ۲۳. فصل دوم: دین و سیاست. ۲۵. نسبت دین و دنیا. ۲۵.
 تعریف دین. ۲۶. تعریف سیاست. ۲۷. ضرورت دخالت دین در عرصه‌ی سیاسی.
 ۲۷. کارکردهای فردی دین. ۲۸. کارکردهای اجتماعی دین. ۳۰. جمع‌بندی.

بخش دوم: سیاست اسلامی ۳۳

۳۳. فصل اول: مبانی سیاست اسلامی. ۳۵. مبانی هستی‌شناختی. ۳۶. مبانی
 انسان‌شناختی. ۳۷. مبانی جامعه‌شناختی. ۴۱. جمع‌بندی. ۴۳. فصل دوم: اصول
 سیاست اسلامی. ۴۵. اصل امامت و رهبری. ۴۶. حاکمیت و ولایت خداوند.
 ۴۷. ولایت پیامبر اسلام و ائمه‌ی معصومین (ع). ۴۸. اصل بسط عدالت
 اجتماعی. ۵۰. اصل دفاع از حقوق انسان‌ها. ۵۱. حق احترام به انسان به علت
 کرامت و شرافت وی. ۵۱. حق برابری انسان‌ها در احراز حق و استیفای آن. ۵۲.
 حق امنیت. ۵۲. حق آزادی. ۵۳. حق دفاع از مستضعفان در برابر
 مستکبران. ۵۳. جمع‌بندی. ۵۵. فصل سوم: اهداف سیاست اسلامی. ۵۷. رسیدن
 به سعادت. ۵۹. بسط عدالت. ۵۹. ایجاد بستری مناسب برای رشد و تعالی
 معنوی افراد. ۶۰. اصلاح روابط اجتماعی. ۶۰. برداشتن بارهای گران و

زنجیره‌های اسارت حکام جور و ایجاد حکومت فاضله. ۶۰. اصلاح و ترمیم ویرانی‌های باقیمانده از حکومت‌های جور. ۶۰. تعلیم قرآن و سنت رسول خدا (ص). ۶۱. ایجاد جو صلح و صفا در میان مردم و تأمین زندگی مسالمت‌آمیز. ۶۱. فراهم نمودن وسایل رفاهی. ۶۱. امنیت. ۶۲. نظافت و بهداشت. ۶۳. اشتغال و کار. ۶۳. فراهم نمودن زمینه‌ی تعلیم و تربیت. ۶۳. آزادی و مشارکت مردمی. ۶۴. جمع‌بندی. ۶۵. فصل چهارم: آسیب‌شناسی سیاست از دیدگاه اسلام. ۶۷. قدرت. ۶۸. استبداد. ۶۹. اقتدار ناتوان و نفوذپذیری. ۶۹. آفات و بیماری‌های اخلاقی. ۷۰. ظلم. ۷۲. جمع‌بندی. ۷۳. فصل پنجم: معرفی اندیشمندان سیاسی مسلمان. ۷۶. گرایش فلسفه سیاسی. ۷۴. فارابی. ۷۸. ابن‌سینا. ۸۰. گرایش فقه سیاسی. ۸۴. گرایش کلام سیاسی. ۸۴. شیخ طوسی. ۸۵. سید مرتضی. ۸۶. خواجه نصیرالدین طوسی. ۸۸. گرایش جامعه‌شناسی سیاسی. ۸۸. ابن‌خلدون. ۹۰. جمع‌بندی.

نتیجه‌گیری	۹۳
کتابنامه	۹۵

پیشگفتار

جهان، اکنون و در عصر جدید، به رهگذار اندیشه‌های تازه و نگاه‌های نو بدل شده است. جامعه ما در راه برقراری نظام‌ها و تأسیسات اجتماعی مبتنی بر انگاره‌های دینی، راهی دراز، اما روشن، فرا پیش دارد. این جاده را تنها گام‌های استوار شوق و شناخت می‌پیماید و توشه‌های گرانمایه عقل و عشق آسان می‌کند.

جوانان مسلمان ایرانی نیز با همه هویت تاریخی پر برگ و بار خویش، می‌خواهد و می‌تواند که دیگرگون بیندیشد و تا آن رستگاری نزدیکی که فرازوی اوست، چراغی از دانایی و بینایی پیش پای خود بیفزود، فرهختگی جوان امروز، راه نفوذ فرهنگ‌های بیگانه را می‌بندد و سلامت و مانایی یکان وجودی ما را تضمین می‌کند. اینک انبوهی اطلاعات و افزونی خواننده‌ها و شنیده‌ها چنان است که تنها به مدد ذهن پرسنده و سنجنده می‌توان از میان این همه، دست به شاخسار برطرآت معرفت برد و میوه‌هایی ابدی چید.

کانون اندیشه جوان، در جست و جوی نیازمندی‌های فکری و فرهنگی جوانان، برآن است تا مجموعه‌هایی متناسب و هماهنگ با فرصت‌ها و ضرورت‌ها، پیشکش به ساحت این گرامیان فراهم آورد و به قدر بهره خویش،

مشام جانشان را از عطر نوازشگر معرفت معطر کند. آن چه پیش چشم شما
ارجمندان است، حاصل همین طرح تازه است.
همت نویسنده گرامی جناب آقای اخترشهر را سپاس می گذاریم و از خداوند
متعال توفیق طاعت و خدمت می طلبیم.

مقدمه

«سیاست» از حیث گستره و رهیافت، بسیار متنوع است؛ اما به موازات حیات اجتماعی انسان‌ها، رابطه‌ی سیاست با انسان و جامعه در همه حال مورد توجه صاحب‌نظران بوده است. زیرا سیاست چنان با زندگی مردم آمیخته است که گویی با زندگی آنان عجین گشته و گریز از آن را گزیری نیست؛ یا بر آن تأثیر می‌گذارند یا از آن متأثر می‌شوند. با این وصف، به علت اختلاف و نبود توافق در مورد تعریف، عرصه و قلمرو «سیاست»، بر آن شدیم تا به این سؤال اصلی که «سیاست اسلامی چیست؟» پاسخ دهیم؛ اگرچه پاسخ به سؤال‌های فرعی همچون تعریف سیاست، رابطه‌ی دین و سیاست، مبانی سیاست اسلامی، اصول سیاست اسلامی و... نیز مد نظر خواهد بود.

در پاسخ به سؤال اصلی باید گفت: سیاست اسلامی از لحاظ مبانی با سیاستی که در غرب وجود دارد، متفاوت است؛ زیرا هدف و غایت سیاست اسلامی، سعادت، کمال و تعالی انسان‌هاست. بر این اساس، این تحقیق در دو بخش تنظیم شده است.

بخش اول که «سیاست چیست؟» نام دارد، فصل‌های زیر را در بر گرفته است:
فصل اول شامل مفاهیم و کلیات است که به تعریف سیاست، بیان اجمالی دیدگاه اندیشمندان غربی و اسلامی درباره‌ی سیاست، ضرورت سیاست و

حوزه‌های مطالعه‌ی آن می‌پردازد. در فصل دوم، به بررسی ارتباط دین و سیاست پرداخته شده است.

بخش دوم که «سیاست اسلامی» نامیده شده است، شامل این مباحث است: در فصل اول به مبانی «هستی‌شناختی»، «انسان‌شناختی» و «جامعه‌شناختی» سیاست اسلامی پرداخته شده است. در فصل دوم به اصل‌های امامت و رهبری، بسط عدالت اجتماعی و دفاع از حقوق انسان‌ها، به عنوان اصول سیاست اسلامی، اشاره شده است. فصل سوم به اهداف سیاست اسلامی، فصل چهارم به آسیب‌شناسی سیاست از دیدگاه اسلام و فصل پنجم به معرفی اندیشمندان سیاسی مسلمان اختصاص دارد.

در انتها، بحث با یک نتیجه‌گیری به پایان رسیده است.

اهتمام اصلی نویسنده در این پژوهش بر این است که ضمن «توصیف سیاست»، به «تبیین سیاست اسلامی» نیز پردازد. در صورت اثبات فرضیه‌های این پژوهش، به یکی از مسائل مهم و اساسی سیاست که همانند چیستی آن است، پاسخ داده می‌شود. علی‌رغم اینکه این کتاب تلاشی است نه چندان جامع، اما در به دست آوردن تبیین سیاست اسلامی مصمم است و تردیدی نیست که خالی از نقص نمی‌باشد؛ اما شاید کمبود پژوهش‌هایی این‌چنین را در جوامع امروزی تا حدی جبران نماید.

رجبعلی اخترشهر